

64.657

RAAP
Postbus 1347
1000 BH AMSTERDAM

RAAP-NOTITIE 657

Plangebied Welysestraat 21c
Gemeente Neder-Betuwe
Een inventariserend archeologisch onderzoek

Colofon

Opdrachtgever: Klaassen Vastgoedontwikkeling Arnhem B.V.

Titel: plangebied Welysestraat 21c, gemeente Neder-Betuwe; een inventariserend archeologisch onderzoek

Status: eindversie

Datum: april 2004

Auteur: drs. A.M.V. Meij

Bestandsnaam: L:\QXPress\Notities\2004\NEWE\N0657-NEWE.doc

Projectcode: NEWE

Projectleiders: drs. A.M.V. Meij

Projectmedewerker: L.M. Flokstra

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

Autorisatie: drs. H.F.A. Haarhuis

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2004

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Klaassen Vastgoedontwikkeling Arnhem B.V. heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 7 april 2004 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met de geplande aanleg van een zwembad in de gemeente Neder-Betuwe. Doel van dit onderzoek was eventueel aanwezige archeologische resten op te sporen en, voorzover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

Tijdens het inventariserend archeologisch onderzoek zijn in het plangebied geen archeologische resten aangetroffen. Naar verwachting zal er als gevolg van de geplande werkzaamheden dan ook geen verstoring van archeologische waarden optreden. Derhalve worden geen aanbevelingen voor vervolgonderzoek gedaan.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van Klaassen Vastgoedontwikkeling Arnhem B.V. heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 7 april 2004 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met de geplande aanleg van een zwembad in de gemeente Neder-Betuwe. Het diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het onderzoek was het opsporen van deze resten en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

1.2 Plangebied en archeologische verwachting

Het plangebied ligt ten oosten van de bebouwde kom van Dodewaard (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 39H van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 175.650/435.725. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied in gebruik als grasland. Voor het gebied geldt een hoge archeologische verwachting voor sporen van bewoning uit de periode Neolithicum tot en met de Late Middeleeuwen (zie § 2.2).

1.3 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een karterend booronderzoek. Eventueel waarderend onderzoek kan in een later stadium plaatsvinden.

Het inventariserend archeologisch onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; Voorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, versie 2.0, 2001).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methodes

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit het plangebied geregistreerd staan en om ten behoeve van het veldwerk de landschappelijke (geologische en bodemkundige) kenmerken alsmede de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARCHEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geologie en geomorfologie

Het plangebied ligt in een landschap met holocene fluviatiele afzettingen waarvan de jongste bestaan uit oeverafzettingen op komafzettingen met veeninsluitingen en oeverafzettingen (RGD, 1982). Mogelijk komen in het plangebied geulafzettingen voor die tot de restgeul van de Distelkamp-Afferden stroomgordel behoren waarvan een deel van de meandergordel in het plangebied ligt. Dit betreft een prehistorische rivierloop waarvan de beginfasedatering op basis van onder andere ¹⁴C-dateringen is gesteld op circa 3360 voor Chr. Deze stroomgordel is actief gebleven tot circa 270 voor Chr. (Berendsen & Stouthamer, 2001). De beddingafzettingen van deze stroomgordel komen in het plangebied voor op een diepte van circa 2,0 tot 3,0 m -Mv (Berendsen e.a., 2001).

Op de geomorfologische kaart staat het plangebied aangegeven als een rivierkom- en oeverwalachtige vlakte (RGD/Stiboka, 1986).

Bodem

De bodem in het plangebied bestaat uit kalkhoudende poldervaaggronden: zware zavel en lichte klei met grondwatertrap VI (Stiboka, 1981).

Archeologie

In ARCHIS zijn geen archeologische vindplaatsen geregistreerd uit het plangebied. Uit de directe nabijheid van het plangebied zijn meerdere vindplaatsen uit de Romeinse tijd en de Vroege Middeleeuwen bekend. Deze vallen buiten het kaartbeeld van figuur 1.

Archeologische verwachting

Voor het plangebied gold bij aanvang van het veldonderzoek een hoge archeologische verwachting voor sporen van bewoning uit de periode Neolithicum tot en met de Late Middeleeuwen. Deze verwachting is gebaseerd op de aanwezigheid van bekende archeologische vindplaatsen in de nabije omgeving en de aanwezigheid van de prehistorische Distelkamp-Afferden stroomgordel. Op diverse plaatsen zijn op de Distelkamp-Afferden stroomgordel archeologische vindplaatsen bekend uit de periode Romeinse tijd-Vroege Middeleeuwen.

3 Veldonderzoek

3.1 Methodes

Tijdens het veldonderzoek zijn 5 boringen verricht in een driehoeksgrid (figuur 1). De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten nederzettingsterreinen uit de periode Neolithicum tot en met Late Middeleeuwen. Deze methode is niet geschikt om graven, verkavelingspatronen en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen.

Er is geboord tot maximaal 3,0 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn beschreven onder andere conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

De geologische opbouw van het plangebied wordt gekenmerkt door holocene fluviaatiele afzettingen. De top van de bodem is verstoord tot een diepte van circa 30 cm -Mv. Daaronder bevindt zich een intact bodemprofiel dat bestaat uit zandige kleiafzettingen die tot een diepte van 3,0 -Mv (maximaal geboorde diepte) zijn waargenomen. In de boringen 1, 2 en 3 bevindt zich tussen 130 en 175 cm -Mv een pakket oeverafzettingen bestaande uit kleiige zandafzettingen. Deze afzettingen geven een actieve fase van de Distelkamp-Afferden stroomgordel weer.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Derhalve is er geen aanleiding om de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in het plangebied te vermoeden.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Ondanks de hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode Neolithicum tot en met de Late Middeleeuwen (zie § 2.2) zijn tijdens het inventariserend archeologisch onderzoek geen aanwijzingen gevonden voor vindplaatsen in het plangebied.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek kan contact opgenomen worden met de provinciaal archeoloog van Gelderland (drs. F. de Roode).

Literatuur

- Berendsen, H.J.A., E.L.J.H. Faessen & H.F.J. Kempen, 2001.** *Zand in banen. Zanddiepte-attentiekarten van het Gelders rivierengebied.* Provincie Gelderland, Arnhem.
- Berendsen, H.J.A., & E. Stouthamer, 2001.** *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands.* Koninklijke Van Gorcum, Assen.
- Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998.** *Handboek ROB-specificaties.* Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989.** *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters.* Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- RGD, 1982.** *Geologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 39 Tiel Oost.* Rijks Geologische Dienst, Haarlem.
- RGD/Stiboka, 1986.** *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 39 Tiel.* Rijks Geologische Dienst/Stichting voor Bodemkartering, Haarlem/Wageningen.
- Stiboka, 1981.** *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 39 West Rhenen.* Europees Cartografisch Instituut, Rijswijk.
- Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001.** *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Eindrapport van de Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie.* Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS ARChEologisch Informatie Systeem

-Mv beneden maaiveld

ROB Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

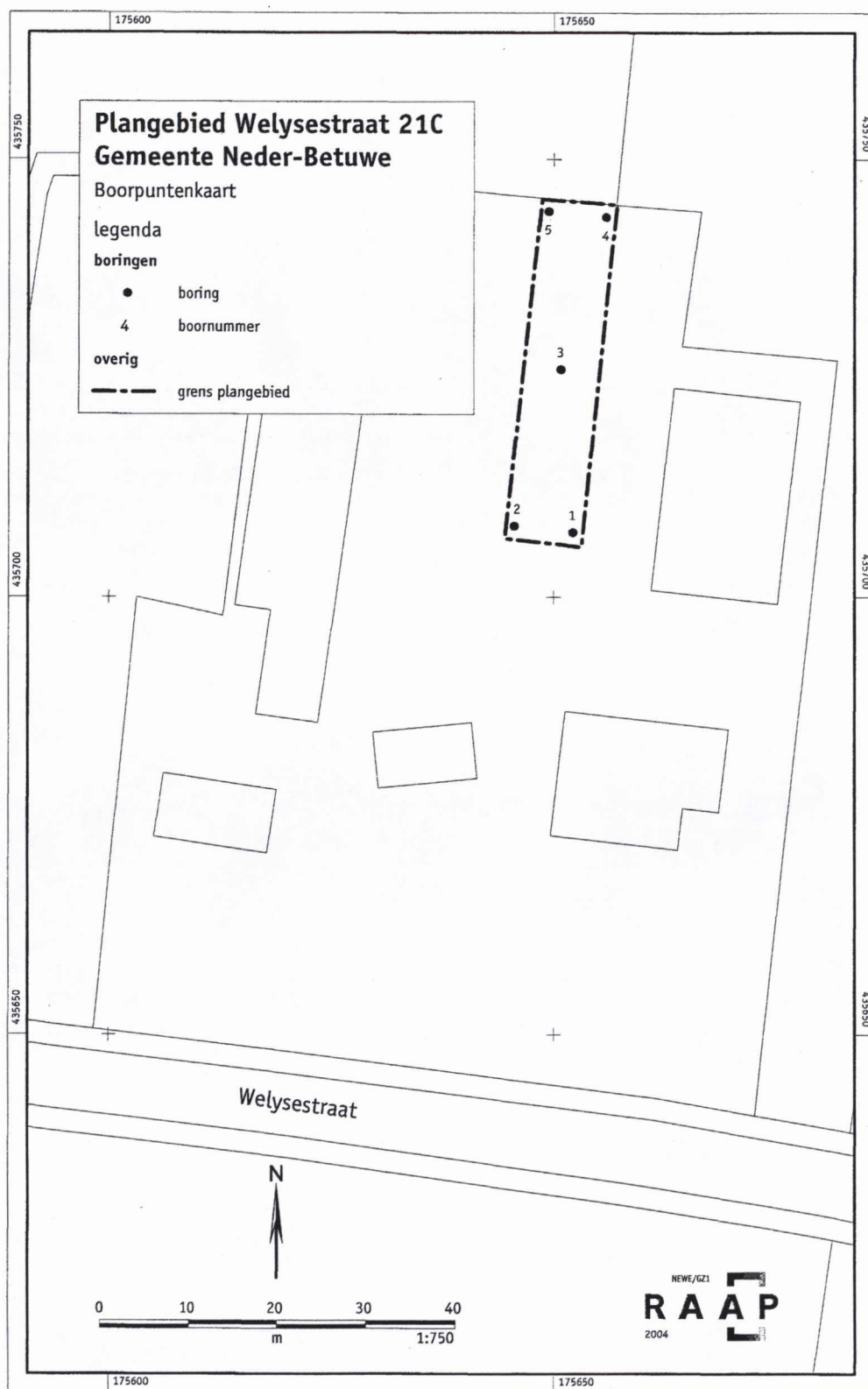
Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Periode	Datering
Nieuwe tijd	1500 - heden
Late Middeleeuwen	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd	12 voor - 450 na Chr.
IJzertijd	800 - 12 voor Chr.
Bronstijd	2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300 - 2000 voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800 - 4900 voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000 - 8800 voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Boorpuntenkaart.